

Saygılı Olmak

— Gürcan Onat · 14 Eylül 2011

Madem şehirde hep birlikte yaşamaya çalışıyoruz, o halde toplu yaşama kurallarını bilmeli ve uygulamalıyız.

Herkesin dilindedir; "birbirimize saygılı olmalıyız" ifadesi.

Peki, nedir saygılı olmak?

Ben öncelikle karşıımızdaki kişiyi olduğu gibi kabul etmekle başladığını düşünüyorum. Herkes bir bireydir. Mozağin bir karesi gibi toplumu oluşturan olmazsa olmaz bir parçasıdır. O halde o'nu olduğu gibi kabul etmek vazifemizdir.

Kişi hesabını Allah'a verecektir. Reşit olduktan sonra, kendinden mesul kendisidir. Dolayısıyla kendisini eğitmek vazifesi de öncelikle kendisine aittir. Bizim kimseyi küçümseme ve kınama gibi bir hakkımız olduğunu sanmıyorum. Bu durumda saygı önce karşıımızdakini olduğu gibi kabul etmekle başlar diyebiliriz.

Çevremizdeki insanların sinir sistemlerini harekete geçirecek, kimyalarını bozacak, onları heyecanlandıracak, strese sokacak, davranışlardan kaçınmak saygı gereğidir. Yani aslında yataktan kalktığı gibi; elini yüzünü yıkamadan, gözünün çapağı ile darmadağın saçlarla insanlar arasına karışmaktan başlayıp, içtiğin sigara, yediğin soğan, sarımsak kokusuyla ve hele bir de yazın ter kokunla yanlarına yaklaşmaya kadar devam eder. Çevremize güzel koku yaymamız insanlara saygı gereğidir. Daima mütebessim olmamız da saygı gereğidir. Hal hatır sormak ve hal hatır sorana aynı nezaketle cevap vermek de...

Her karşılaştığımız ve irtibatta bulunduğumuz insanı arkadaş veya dost olarak algılama veya kabul etmemiz elbette gerekmez. Ama düşman olarak algılamamız sorun teşkil eder.

Herkes kendisinden mesul demiştik; o halde karşıımızdakinin yanlış fikirlerini düzeltmek gibi bir görev üstlenmememiz icap eder. Kesinlikle yanlış kanaatte olduğunu tespit ettiğimiz arkadaşımıza doğruyu ifade etmemiz dostluğumuzun gereğidir. Fakat ısrar ediyorsa, kavga etmemiz çok yanlış olur. Hatta sesimizi dahi yükseltmemiz. Biz sadece tebliğ ederiz ki; onu da son derece nezaketle yapmak durumundayız. Bilgiçlik taslayarak ve bir şeyler öğretiyor havasında değil elbette...

Sohbet esnasında arkadaşımızı dikkatle ve gözlerinin içine sıcak bakışlarla dinlemek, sözünü kesmemek ve olumsuz tepki vermemek, hatta başka hiçbir şeyle meşgul olmamak, çalan telefonu açmadan hemen meşgule almak karşıımızdakine saygıdır. Söylediklerine katılmayabiliriz. Katılmadığımız yerleri lisanımünasiple izah etmemiz de dostluk gereğidir. Dost acı da olsa gerçeği söyleyendir. Ama gerçeği söylüyoruz diye kafa göz yarmamız ne kadar faydalı olabilir?

Dürüst olmak, ne pahasına olursa olsun karşıımızdaki kişiye yalan söylememek, aldatmaya kalkışmamak ona saygı gereğidir.

Tutamayacağımız sözü vermemek, onu boş yere ümitlendirmemek ve gerektiği yerde hayır diyebilmek de saygı gereğidir.

Yüzüne söyleyemeyeceğimizi arkasından söylememek, gıyabında onurunu korumak, hakkında yanlış

kanaatleri düzeltmek dostluk gereğidir.

Detaylı olarak incelemeye kalksak; hiçbirimizin inancı, fikir ve düşünceleri birbirimizle tam olarak örtüşmez. Düşüncesi ne olursa olsun; ister kâfir, ister putperest, ister Mecusi insan olması münasebetiyle temel hak ve hürriyetlere sahiptir. Herkes kendisini, inancını, düşüncelerini ifade etme ve inandığı gibi yaşama hürriyetine sahiptir. Müdahale edemeyiz, saygısızlık yapamayız. Herkes kendi imtihanını vermektedir. Biz, beşeri münasebetlerimizi asgari düzeyde sürdürmekle mükellefiz.

"Hiç kimse benim gibi düşünmek zorunda değildir ve olmayacaktır. Ben onu olduğu gibi kabul etmek zorundayım."

Benim kanaatimce insana saygı budur.